



Национален съвет за журналистическа етика

РЕШЕНИЕ № 3/15.03.2024г.

Комисията по журналистическа етика на свое редовно заседание на 15.03.2024 г. в състав:

ПРЕДСЕДАТЕЛ: Нели Огнянова

ЧЛЕНОВЕ: Александър Кашъмов
Бойко Василев
Весислава Антонова
Гена Трайкова
Диляна Илиева
Даниела Тренчева
Ирина Недева
Илия Вълков

изслуша доклад по жалба на Д.К. срещу изданието от 8 август 2023 г. на предаването *Семейни войни* по *Нова телевизия*, в което според жалбоподателя е извършено нарушение на Етичния кодекс на българските медии.

I. ПРОЦЕДУРА

1. Жалба с вх. № 10-024/2023 г. твърди нарушение на Етичния кодекс на българските медии от страна на *Нова телевизия*.
2. Даниела Тренчева не участва в разглеждането на преписката.
3. Жалбата е допустима по смисъла на чл. 7 и чл. 8 от Правилника за дейността на Комисията по журналистическа етика. Подадена е в срок и съдържа всички необходими реквизити.
4. Копие от жалбата и искане за становище са изпратени до *Нова телевизия*.
5. По повод жалбата има постъпил писмен отговор в срока, определен в правилника.

II. ЖАЛБА

Според Д.К. „Предаването се дава в час, в който децата все още са будни и много вероятно - пред телевизорите – но в него нонстоп се говори за пиене, биене на жени, мразене на тъщи, как жените не мислят логично и още множество сексистки фрази, които нормализират насилие и обидно отношение към женския пол. Смятам, че е крайно време това предаване да бъде свалено от ефир или преместено във времеви слот, в което поне детските мозъци няма да бъдат промивани с подобни безумия.“

Иска се КЖЕ да постанови нарушение на Етичния кодекс на българските медии, медията да публикува/разпространи поправка и да предостави право на отговор.

III. РАЗПОРЕДБИ ОТ ЕТИЧНИЯ КОДЕКС НА БЪЛГАРСКИТЕ МЕДИИ, ЧИЕТО НАРУШАВАНЕ СЕ ТВЪРДИ:

2.4 Деца,

2.4.2 Няма да се възползваме от тяхната неопитност и доверчивост.,

2.5 Дискриминация,

2.5.1 Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация.,

2.7 Благоприличие,

2.7.1 Ще се придържаме към добър тон и благоприличие в нашите публикации

IV. СТАНОВИЩЕ НА МЕДИЯТА

Според полученото становище подадената жалба от Д.К. е неоснователна и като такава следва да бъде оставена без уважение. С излъчването на процесния епизод от предаването „Семейни войни“ на 8 август 2023 г. доставчикът на медийни услуги не е нарушил Етичния кодекс. Съображенията са следните:

1. **По допустимостта.** Предаването „Семейни войни“ е създадено от независим продуцент. „Нова Броудкастинг Груп“ ЕООД, в качеството си на доставчик на медийни услуги, е длъжно да гарантира творческата свобода на независимия продуцент при вземането на решения във връзка със съдържанието на предаването, отделните епизоди и цялостната концепция за реализирането му. Жалбата е недопустима.

2. **По основателността на жалбата.**

а. По отношение на нарушение т. 2.4. „Деца“ от Етичния кодекс.

В жалбата се твърди нарушение на разпоредба от раздел 2.4. „Деца, а именно - т. 2.4.2., която гласи, че „няма да се възползваме от тяхната неопитност и доверчивост“. Според жалбоподателя предаването се излъчва „в час, в който децата все още са будни и много вероятно – пред телевизорите“ и счита, че излъчването на предаването следва да бъде преустановено, за да може „поне детските мозъци да не бъдат промивани с подобни безумия“.

На първо място, разделът 2.4. „Деца“ от Етичния кодекс касае участието и отразяването на лица под 18-годишна възраст в журналистически материали. Видно от съдържанието на предаването, не само на този епизод, а и като цяло, лица под 18-годишна възраст не се допускат за участие в „Семейни войни“ и поради тази причина считаме, че посочените разпоредби са неприменими.

На второ място, правилата, които регулират разпространението на предавания, които могат да увредят физическото, психическото, нравственото и/или социалното развитие на децата са уредени в Закон за радиото и телевизията и Кодекс за поведение относно мерките за оценка, означаване и ограничаване на достъпа до предавания, които са неблагоприятни или създават опасност от увреждане на физическото, психическото, нравственото и/или социалното развитие на децата. За

спазването на законовите разпоредби съблюдава Съвет за електронни медии и поради това считаме, че отново твърденията, посочени в жалбата, са както неоснователни, така и неприложими.

b. По отношение на нарушение на 2.5. „Дискриминация“ и по-специално – т. 2.5.1. „Като уважаваме правото на всеки да живее в сигурност и безопасност, няма да публикуваме материали, подбуждащи или насърчаващи омраза, насилие и всякаква форма на дискриминация“.

В жалбата се твърди, че в предаването „се говори за пиене, биене на жени, мразене на тъщи, как жените не мислят логично и още множество сексистки фрази, които нормализират насилие и обидно отношение към женския пол“. В контекста на жалбата, всеки зрител приема предаването спрямо собственото си субективно възприятие и натрупан опит. Следва да се отчете, че в епизодите от формата се набляга на стандартни за повечето българи и масови като изказ фрази и реплики, които се заимстват от обичайни шеговити разговори, комични ситуации, вицове и забавни обичаи. Представят в шеговит аспект всички стандартни неща, които са важни или маловажни както за мъжете, така и за жените.

Считаме, че изброените разпоредби от Етичния кодекс не са нарушени.

c. По отношение на нарушение на 2.7 „Благоприличие“ и по-специално - 2.7.1 „ще се придържа към добър тон и благоприличие в нашите публикации“ и „е в защита на здравето, безопасността и сигурността“. – няма нарушение.

V. ФАКТИ

Семейни войни“ е забавно предаване под формата на игра с въпроси. Въпросите са предварително избрани от лицензодателя, който предоставя за осъществяване и излъчване предаването. Същите въпроси се задават и в над 60 други държави, в които се излъчва предаването.

VI. МОТИВИ

КЖЕ разгледа жалбата, която се отнася до разпоредбите за защита на децата, дискриминация и благоприличие в Етичния кодекс на българските медии. Преди всичко Комисията обсъди допустимостта на жалбата и приложимостта на Етичния кодекс на българските медии към съдържанието на развлекателни формати като Семейни войни предвид възражението на Нова телевизия, че журналистическите стандарти не се отнасят до този тип формати.

Комисията намира, че възражението е неоснователно. Стандартите, записани в Етичния кодекс на българските медии, се отнасят не само до новинарството, но и до създаването от медията публицитично и развлекателно, образователно и др. съдържание, особено по отношение на защитата на децата, забраната на речта на омразата, защитата на достойнството и личната неприкосновеност на гражданите.

Комисията обсъди и допустимостта от гледна точка на възражението, че предаването е продукция на независими продуценти и медията е длъжна да не се намесва в творческата им дейност и творческата им свобода. КЖЕ отбелязва, че медиите притежават т.нар. редакционна отговорност за разпространяването от тях съдържание независимо от правата на интелектуално собствено върху него – включително произведения на независими

продуценти или произведена извън медията реклама. Комисията намира, че възражението е неоснователно.

По същество, обсъждайки съдържанието от гледна точка на трите разпоредби на ЕК, чието нарушение се търси (Защита на децата 2.4.2., Дискриминация 2.5.1. и Благоприличие 2.7) КЖЕ взема предвид информацията от медията, че *в епизодите от формата се наблюдава на стандартни за повечето българи и масови като изказ фрази и реплики, които се заимстват от обичайни шеговити разговори, колични ситуации, вицове и забавни обичаи; както и че в шеговит аспект се представят важни и маловажни неща.* След внимателно прослушване КЖЕ не намира достатъчно основание за констатиране на нарушение на тези стандарти, но обръща внимание на медията върху факта, че колкото „фразите се заимстват от обичайните разговори“, толкова и медиите способстват за утвърждаване на фрази, реплики и ситуации, които от екрана преминават в ежедневието – и това може да бъде богато илюстрирано с примери от медийната практика.

В този смисъл КЖЕ препоръчва на медиите да анализират предварително, внимателно и отговорно дали подготвяните от тях формати не допринасят за установяване, нормализиране, утвърждаване и разпространение на сексистки стереотипи, поведенчески модели и нагласи от дискриминационен тип – дори с аргумента, че ги „заимстват“ в предаванията си като обичайни. Медиите дължат на аудиториите си последователна съпротива срещу всякакви форми на дискриминация, включително сексизъм, ейджизъм (възрастова дискриминация) и др.

На основата на събраната информация и направения анализ, във връзка с чл. 17, ал. 1 от Правилника за дейността, Комисията за журналистическа етика прие следното

РЕШЕНИЕ:

Намира жалба с вх. № 10-024/2023 г. срещу Нова телевизия по повод издание на предаването *Семейни войни* за **неоснователна**.

Председател на КЖЕ:

Нели Огнянова

*Изпълнителен директор на
Фондация НСЖЕ :*

Ева Петрова